

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Α. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ ΣΤΕΛΙΟΣ

*Μεγάλος αθλητής, πραγματικός πατριώτης
και βαθύτατα ευαισθητοποιημένος άνθρωπος*

α. Προλεγόμενα

Λίγοι Έλληνες γνωρίζουν σήμερα την εντυπωσιακή αθλητική σταδιοδρομία του ηρωικού μαραθωνοδρόμου Στέλιου Κυριακίδη (1910–1987). Ελάχιστοι ίσως γνωρίζουν την ανθρωπιστική και πατριωτική προσφορά του προς τη λιμοκτονούσα πατρίδα σε μια άκρος δύσκολη εποχή, δηλαδή αμέσως μετά την κατοχή.

Η παράθεση ενός σύντομου βιογραφικού του παραπάνω μαραθωνοδρόμου, ο οποίος αγωνίστηκε στις δεκαετίες '30 και '40, αποτελεί μια συμβολική επιλογή, αφού τα μηνύματα που εκπέμπει το **αθλητικό, πατριωτικό** και **ανθρωπιστικό** του έργο είναι πολλαπλά, χρήσιμα και διαχρονικά, κυρίως για τους νέους.

Παλιότερα ο Κυριακίδης έγινε θέμα κάποιων εκπομπών και πολλών δημοσιευμάτων, ενώ τιμήθηκε πολλές φορές για την προσφορά του, όπως με τον «Μεγαλόσταυρο του Φοίνικος», από τον βασιλιά των Ελλήνων καθώς και με πολυάριθμες άλλες διακρίσεις από διάφορους φορείς.

Είναι περίεργο αλλά στις ΗΠΑ ο Κυριακίδης έχει προβληθεί και τιμηθεί περισσότερο από την ίδια την πατρίδα του, αφού εκεί έχουν γραφεί βιβλία, έχουν γυριστεί βραβευμένα ντοκιμαντέρ, όπως αυτό της NBC, με τίτλο «STYLIANOS KYRIAKIDES the journey of a warrior» (Στυλιανός Κυριακίδης: το ταξίδι ενός πολεμιστή), ενώ από την Disney ετοιμάζεται και μια ταινία¹. Επίσης η **πολις** του Χόπκιντον στη Μασαχουσέτη, έχει τοποθετήσει κοντά στο σημείο εκκίνησης του Μαραθωνίου της Βοστώνης ένα άγαλμα που παρουσιάζει τον Στέλιο Κυριακίδη να τρέχει και δίπλα του **το πνεύμα του** Σπύρο Λούη να του δείχνει τον δρόμο προς την νίκη (πρόκειται για την εικόνα του εξώφυλλου). Ένα αντίγραφο του παραπάνω γλυπτού έχει τοποθετηθεί και **στην πόλη του Μαραθώνα**, που είναι αδελφοποιημένος **με την πόλη του Χοπκιντον**.

Επίσης στο αθλητικό μουσείο της Μασαχουσέτης, υπάρχει μόνιμη έκθεση προς τιμήν του Στέλιου Κυριακίδη, με την ονομασία «*Στυλιανός Κυριακίδης – Τρέχοντας για την ανθρωπότητα*», ενώ τιμήθηκε και με ειδική διάκριση από τον κυβερνήτη της παραπάνω πολιτείας.

Πέρα από όλα αυτά ο Κυριακίδης ήταν στην εποχή του και πρωτοπόρος σε πολλά θέματα που αφορούσαν

---

¹Πολλές πληροφορίες- πηγές για τη σύνταξη του παρόντος κεφαλαίου προέρχονται από διάφορα ντοκιμαντέρ και συνεντεύξεις του ιδίου του Κυριακίδη, που κατά καιρούς έδινε στις εφημερίδες και στην τηλεόραση. Το 1981 ο Φρέντυ Γερμανός είχε κάνει επίσης μια εξαιρετική εκπομπή «ΠΡΩΤΗ ΣΕΛΙΔΑ» για τον Κυριακίδη, από την οποία προέρχονται επίσης πολλά στοιχεία. Στην παρούσα έκδοση (2^η) αρκετά συμπληρωματικά στοιχεία προέρχονται από τον γιό του Στέλιου Κυριακίδη, το Δημήτρη Κυριακίδη, ο οποίος με ενθουσιασμό και χαρά προσφέρθηκε να παράσχει διάφορες πληροφορίες που αφορούν τον πατέρα του. Πολύ χρήσιμο ήταν και το ειδικό έντυπο με τίτλο «ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ, ΤΡΕΧΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ», γραμμένο σε τρεις γλώσσες (αγγλικά, κινέζικα ελληνικά) **γραμμένο από τον Δημήτρη Κυριακίδη**.

την προπόνηση και τους αγώνες στους δρόμους μεγάλων αποστάσεων. Χρησιμοποίησε π.χ. πρώτος ρολόι χειρός για να ελέγχει το ρυθμό του (1934), αγόρασε και μελετούσε βιβλία που αφορούσαν την προπόνηση και τη δίαιτα των δρομέων (1935). Όταν βρισκόταν στην Κύπρο (είχε επιστρέψει το 1933-4, το 1935 και το 1945-6) έκανε προπόνηση δια αλληλογραφίας, σύμφωνα με τις οδηγίες που του έδινε ο γνωστός Ούγγρος προπονητής Όττο Σίμιτσεκ που ήταν στην Αθήνα από το 1929.

Ποιος είναι λοιπόν αυτός ο μεγάλος Έλληνας αθλητής, που τον τίμησαν τόσο πολύ οι Αμερικανοί, ενώ είναι σχεδόν άγνωστος στη συντριπτική πλειοψηφία των σύγχρονων συμπατριωτών του;

Απάντηση στο παραπάνω ερώτημα θα δοθεί στη συνέχεια, αφού σκοπός στο παρόν κεφάλαιο είναι η παράθεση επιλεγμένων στοιχείων από το τεράστιο βιογραφικό αρχείο του Στέλιου Κυριακίδη.

β. Σύντομο βιογραφικό

Ο Στέλιος Κυριακίδης γεννήθηκε στο ορεινό χωριό Στάτος της Πάφου της Κύπρου το 1910, όπου μεγάλωσε σε μια φτωχή πολύτεκνη αγροτική οικογένεια κάνοντας διάφορες δουλειές. (Ήταν το μικρότερο από τα πέντε παιδιά). Λογο της φτώχειας και τις αντίξοες συνθήκες που μεγάλωνε δεν στραφηκε από νωρίς στον αθλητισμό εκτός από τα συνηθισμένα παιδικά παιχνίδια.

Το 1932 άρχισε να προπονείται σοβαρά και προγραμματισμένα και κερδίζει στους Πανκύπριους Αγώνες τους δρόμους των 1.500μ, 5.000μ., 10.000μ. και 20.000μ.

Το 1934 μετακόμισε στην Ελλάδα, όπου ταλαιπωρήθηκε πάρα πολύ (ζούσε στα αποδυτήρια του Παναθηνα-

ϊκού Σταδίου), γι' αυτό το 1935 επέστρεψε στην Κύπρο. Αργότερα, όταν επανήλθε στην Ελλάδα βρήκε δουλειά στην ΗΕΑΠ (Ηλεκτρική Εταιρεία Αθηνών Πειραιώς), ενώ μετά το 1950 **παρεδόθη στην ΔΕΗ**. Παράλληλα συνέχισε την αθλητική του σταδιοδρομία και αναδείχθηκε ως ο μεγαλύτερος Έλληνας δρομέας των δεκαετιών του μεσοπολέμου και ένας από τους κορυφαίους του κόσμου.

Συνολικά κατά τη διάρκεια της αθλητικής του σταδιοδρομίας, σημείωσε 36 πανελλήνια ρεκόρ και τις εξής νίκες:

-Χρυσό στα 1.000 μ., στο Παγκύπριο Πρωτάθλημα.

-Χρυσό στα 1.500 μέτρα (1934) και αργυρό (1935) στο Παγκύπριο Πρωτάθλημα.

-6 χρυσά στα 5.000 μέτρα: 3 στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα (1934, 1936, 1937, 1938) και 2 στο Παγκύπριο Πρωτάθλημα (1934, 1935).

-8 χρυσά στα 10.000 μέτρα: 4 στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα (1934, 1936, 1937, 1938), 1 στο Παγκύπριο Πρωτάθλημα (1935), 2 στους Βαλκανικούς Αγώνες (1934, 1936) και 1 στους Ελληνο-Αιγυπτιακούς Αγώνες (1938).

-9 χρυσά σε μαραθώνιους αγώνες: 3 στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα (1933, 1934, 1936), 2 στο Παγκύπριο Πρωτάθλημα (1934, 1935) και 4 στους Βαλκανικούς Αγώνες (1934, 1936, 1937, 1939).

-Συμμετοχή με την ελληνική ομάδα στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Βερολίνου (1936, 11^{ος}) και Λονδίνου (1948, 18^{ος}).

Ο αγώνας από τον οποίο έγινε πασίγνωστος ο Κυριακίδης, τόσο για τον αθλητικό του θρίαμβο, όσο και για την πατριωτική-ανθρωπιστική προσφορά ήταν η συμμετοχή και η κατάκτηση του **χρυσού μεταλλίου**

στον 50° Μαραθώνιο δρόμο της Βοστώνης (1946), για τον οποίο θα γίνει στη συνέχεια ειδικό αφιέρωμα.

Ας σημειωθεί ότι το 1938 ο Κυριακίδης είχε συμμετάσχει στον παραπάνω Μαραθώνιο, αλλά είχε εγκαταλείψει στο 35° χιλ. ενώ προηγείτο επειδή τον πλήγωσαν τα καινούργια αθλητικά παπούτσια που του είχαν χαρίσει Έλληνες ομογενείς και τρεχοντας χωρίς καλτες.

γ. Κατοχή

Στη διάρκεια της γερμανικής κατοχής, ο Κυριακίδης, που ήταν ένα από τα μεγαλύτερα ελληνικά αθλητικά αστέρια της δεκαετίας του '30, ζούσε στην Αθήνα. Όπως όλος ο ελληνικός λαός έτσι και αυτός πέρασε πείνα, κακουχίες και διώξεις. Είναι αυτονόητο ότι σε μια τέτοια κατάσταση όσο μεγάλος αθλητής κι αν είναι κανείς στο μυαλό του έχει την επιβίωση και όχι τον αθλητισμό. Βέβαια ένας χαρακτήρας όπως ο Κυριακίδης είχε στο μυαλό του και την αντίσταση κατά των Γερμανών. Έτσι από το 1942 έως το 1944 οργανώνεται και συμμετέχει στην εθνική αντίσταση συγκροτώντας μαζί με τον συναθλητή του Γρηγόρη Λαμπράκη την «Ένωση Ελλήνων Αθλητών».

Μάλιστα η συμμετοχή του στους Ολυμπιακούς του Βερολίνου έμελλε κατά ευτυχή συγκυρία να βοηθήσει και στον αντιστασιακό αγώνα των Ελλήνων στα χρόνια της κατοχής. Αυτό τουλάχιστον μαρτυρούν οι ιστορίες που παρατίθενται στη συνέχεια:

Κάποτε οι Γερμανοί έκαναν έλεγχο στο σπίτι του και βρήκαν την Ολυμπιακή του ταυτότητα και ένα άλμπουμ με φωτογραφίες από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Βερολίνου στους οποίους συμμετείχε και ο Στέλιος. Όταν αντίκρισαν ότι στην πρώτη σελίδα ήταν ο

Χίτλερ χαιρέτισαν ναζιστικά, φώναξαν «Χάϊλ Χίτλερ» και εξαφανίστηκαν.

Από τότε ο Γερμανός αξιωματικός είχε δώσει εντολή να μην πηγαίνει για έλεγχο στο σπίτι του κανείς Γερμανός. Αυτό το γεγονός δεν το άφησε ανεκμετάλλευτο ο Κυριακίδης και οι αντιστασιακές οργανώσεις, αφού από τότε έκρυβαν στο υπόγειο του σπιτιού συμμάχους **πιλοτους** που έπεφταν με τα αλεξίπτωτα και φυγαδεύονταν στη συνέχεια στην Αίγυπτο **από την Ραφίνα**. Εννοείται ότι με όλες αυτές τις ενέργειες ο Κυριακίδης διακινδύνευε τη ζωή του, την οικογένειά του και το σπίτι του.

Μια άλλη φορά, το 1943, η ιδιότητα του Μαραθωνοδρόμου έμελλε να του σώσει τη ζωή. Συνελήφθη από Γερμανούς στο Χαλάνδρι με άλλα 49 άτομα, εξαιτίας ενός Γερμανού στρατιώτη που είχε φονευτεί. Στον έλεγχο που του έγινε ο Γερμανός αξιωματικός υπηρεσίας είδε ότι στο πορτοφόλι του Στέλιου μαζί με την ταυτότητά του υπήρξε και η κάρτα διαπίστευσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 1936 στο Βερολίνο. Αυτή η κάρτα του έσωσε τη ζωή, διότι ο αξιωματικός ήταν επίσης μαραθωνοδρόμος και τον άφησε ελεύθερο, ενώ όλοι οι άλλοι εκτελέστηκαν.

Το 1945 όλα τα γερμανικά μέτωπα άρχισαν να καταρρέουν και έτσι οι Γερμανοί έφυγαν και από την Ελλάδα αφήνοντας όμως πίσω τους συντρίμια, πείνα και χιλιάδες νεκρούς και τραυματίες. Σχεδόν την ίδια εποχή άρχισε και ο επάρατος εμφύλιος, ο οποίος αποτελείωσε ότι είχε απομείνει από τον κατοχικό στρατό των Γερμανοιταλών.

δ. Συμμετοχή και νίκη στον ξακουστό Μαραθώνιο της Βοστώνης

Το 1946 και ενώ ο ελληνικός λαός βρισκόταν σε άθλια κατάσταση και ζητούσε απεγνωσμένα βοήθεια από κάποιες πλούσιες χώρες, ο 36χρονος οικογενειάρχης Στέλιος Κυριακίδης (είχε γυναίκα και δυο παιδιά, ενώ το τρίτο γεννήθηκε το 1948) **αποφασίζει να παει να τρεξει παλι και** παίρνει την τιμητική πρόσκληση να συμμετάσχει στον 50^ο διεθνή Μαραθώνιο της υπερπόντιας Βοστώνης των ΗΠΑ. Πρόκειται για έναν παγκοσμίως προβεβλημένο Μαραθώνιο, του οποίου η αίγλη ισοδυναμούσε με Ολυμπιακούς Αγώνες και παγκόσμιο πρωτάθλημα. Ήταν άρρηκτα δεμένος και εμπνευσμένος από τον πρώτο Μαραθώνιο που τελέστηκε το 1896 στους πρώτους διεθνείς Ολυμπιακούς της Αθήνας.

Οι συγκυρίες για τον Κυριακίδη ήταν απαγορευτικές για μια τέτοια συμμετοχή, αφού ήταν απροπόνητος και αδύνατος, σχεδόν σκελετωμένος, είχε γυναίκα και παιδιά σε κακή κατάσταση και βέβαια δεν διέθετε χρήματα για το εισιτήριο. Μέσα στο σωματικό αυτό ράκος, ζούσε όμως μια λιονταρίσια ψυχή, ενός φλογερού Κύπριου Έλληνα, ο οποίος είχε ένα μεγάλο όνειρο: **να ταξιδέψει στις υπερπόντιες ΗΠΑ, να λάβει μέρος στον ξακουστό Μαραθώνιο, γιατί όχι να νικήσει, και στη συνέχεια να διαλαλήσει στον κόσμο και να τον ευαισθητοποιήσει (ιδιαίτερα τους Αμερικανούς) υπέρ του ελληνικού λαού που λιμοκτονούσε.**

Έτσι πήρε τη μεγάλη απόφαση και χωρίς να σκεφθεί την σωματική του αδυναμία, το άδειο στομάχι και πολλά άλλα προβλήματα, άρχισε να προπονείται. Εκτός από την αδάμαστη θέληση που τον ωθούσε να επιτελέσει τον ιερό σκοπό τίποτε δεν υπήρξε ευνοϊκό. Μάλιστα η σύζυγός του Ιφιγένεια ανησυχούσε και του έλεγε συχνά: «Είσαι τρελός; Έτσι κοκαλιάρης όπως είσαι θα πεθάνεις!». Ο Στέλιος είχε τη βαθιά πεποίθηση ότι όλα θα τα ξεπεράσει. Του έμεινε όμως το πρόβλημα με το αεροπορικό εισιτήριο, το οποίο ήταν πανάκριβο. «Όταν άκουσα το ποσόν τρελάθηκα. Εκείνη την ημέρα θα πήγα 30 φορές πάνω κάτω την οδό Σταδίου», έλεγε αργότερα σε κάποια συνέντευξη.

Ο ΣΕΓΑΣ ήταν σχεδόν διαλυμένος, ενώ σε μια τέτοια εποχή ήταν αδύνατο να βρεθεί κάποιος να τον βοηθήσει. Τελικά σκέφθηκε τα ωραία έπιπλα και κάποιες άλλες συσκευές του σπιτιού του. Σχεδόν, χωρίς τη συγκατάθεση της γυναίκας του πούλησε τα μισά, ενώ κατάφερε να λάβει από τη δουλειά του (HEAP), μια επιταγή 1.000 δολαρίων (τον υποστήριζε ιδιαίτερα ο Άγγλος διευθυντής της HEAP **Κος Κέμπ**).

Και ενώ έλυσε το μεγάλο πρόβλημα του αεροπορικού εισιτηρίου, η τράπεζα, για τους δικούς της λόγους αρνείται να του δώσει συνάλλαγμα. Λέγεται ότι πήγε στον διευθυντή και με αγανάκτηση και πικρία του είπε: «*Τρέχω για την Ελλάδα από το 1933· αγωνίζομαι για τη γαλανόλευκη· δεν είμαι κανένας τυχοδιώκτης*».

Βέβαια το γεγονός ότι δεν είχε χρήματα για το εισιτήριο της επιστροφής δεν τον απασχολούσε καθόλου, αφού στο μυαλό του είχε μόνο ένα πράγμα, δηλαδή να πάει και να συμμετάσχει στον αγώνα και μέ-

σα από τη συμμετοχή να επιτελέσει τον πραγματικό του σκοπό.

Ύστερα από όλα αυτά στις 4 Απριλίου 1946 ο Κυριακίδης επιβιβάστηκε στο **πρωτο αεροπλάνο από Αθήνα για Νέα Υορκη** και πέταξε για τη μακρινή Αμερική.

Στο ξενοδοχείο **MINEPBA**, που ανηκε στον φίλο του **Γιώργο Δημητρακοπουλο**, όπου εγκαταστάθηκε είχε λίγο καιρό να ξεκουραστεί, να χορτάσει την πείνα του, αλλά και να προπονηθεί.

Στους Έλληνες ομογενείς, που έσπευσαν να του συμπαρασταθούν υποσχέθηκε ότι αυτή τη φορά δεν θα εγκαταλείψει, διότι όπως έλεγε **«Ηρθα να τρέξω για επτά εκατομμύρια πεινασμένους Έλληνες»**. Λέγεται ότι ο μάγειρας του **ξενοδοχείου**, ήταν Έλληνας ομογενής και τον βοήθησε πολύ να δυναμώσει και μάλιστα να πάρει και μερικά κιλά.

10 μερες πριν τον αγώνα ελαβε σε ένα αγώνα **15 μιλίων για να δοκιμάσει τις δυναμεις του**, και πηγε **καλα τερματιζοντας 4^{ος}** . Αυτό τον **εμψύχωσε πολύ**.

Και ενώ όλα κυλούσαν ευνοϊκά για το Στέλιο, μια μέρα πριν από τον αγώνα ένιωσε την πρώτη μεγάλη απογοήτευση, αφού ο γιατρός που τον εξέτασε τον βρήκε πολύ αδύνατο και ως εκ τούτου ακατάλληλο για ένα τέτοιο αγώνισμα. **«Μα, γιατί; Γιατί δεν μπορώ, ενώ έκανα τόσο μεγάλο ταξίδι;»**, ήταν τα πρώτα λόγια του Στέλιου. **«Είσαι πολύ αδύναμος, νεαρέ Έλληνα. Θα πεθάνεις στον δρόμο από την εξάντληση, έτσι κοκαλιάρης όπως είσαι. Δεν θα αντέξεις ούτε για μερικά χιλιόμετρα»**. Ήταν η απάντηση του γιατρού.

Στα παραπάνω λόγια η απάντηση του **«κοκαλιάρη»** Έλληνα, ήταν σαν βρυχηθμός λιονταριού, που έβγαινε από μια φλογισμένη ψυχή: **«φέρτε μου το χαρτί να το**

υπογράψω. Εγώ θα τρέξω κι αναλαμβάνω όποιον κίνδυνο υπάρχει για την ζωή μου. Θα τρέξω κι ας πεθάνω εδώ πέρα». Τελικά και ύστερα από πολλές επιφυλάξεις εκ μέρους του γιατρού επιτράπη στο Στέλιο να τρέξει.

Χιλιάδες ομογενείς κατετάγησαν κατά μήκους του μαραθωνίου, **μαζί και ο νεαρος Μαικ Δουκακης**, για να εμπυχώσουν τον Στέλιο. Πριν την έναρξη του αγώνα κάποιος από αυτούς² του έδωσε ένα διπλωμένο χαρτάκι, όπου από τη μια πλευρά έγραφε «*Η ταν ή επί τας*»³ και από την άλλη «*Νενικήκαμεν*»⁴.

Μάλιστα ο Κυριακίδης είχε ζητήσει από την επιτροπή να αγωνιστεί με τον αριθμό 7, που ήταν ο τυχερός αριθμός των αρχαίων Ελλήνων. Του δόθηκε ο αριθμός 77, δηλαδή δυο φορές τυχερός. Ας σημειωθεί ότι ο αριθμός 7 έπαιξε πολλές φορές ρόλο στη ζωή του Στέλιου Κυριακίδη. (Σύμπτωση;)

Ο Στέλιος θυμόταν με συγκίνηση και τα λόγια ενός ηλικιωμένου ομογενή, στα μέσα περίπου της διαδρομής, ο οποίος τραβώντας τα μαλλιά του φώναζε: «...Για την Ελλάδα Στέλιο μου! Για τα παιδιά σου!».

Ποιος όμως θα μπορούσε να φανταστεί ότι αυτός ο «κοκαλιάρης» Έλληνας όχι μόνο θα τελείωνε το μαρα-

² Πρόκειται για τον Ελληνοαμερικανό GEORGE DEMETER (Γεώργιος Δημητρακόπουλος), ο οποίος ήταν γνωστός νομικός και ιδιοκτήτης του ξενοδοχείου της Βοστώνης «MINERVA», όπου φιλοξενούνταν ο Κυριακίδης στους τρεις μαραθώνιους της Βοστώνης, που έλαβε μέρος (1938, 1946, 1948).

³ Πρόκειται για τη γνωστή φράση –ευχή της Σπαρτιάτισσας μάνας όταν έδινε στο γιό της την ασπίδα να πάει στον πόλεμο. Σε Ελεύθερη μετάφραση: 'Η αυτήν (την ασπίδα θα φέρεις πίσω νικητής) ή πάνω σε αυτή να σε φέρουν (πέφτοντας στη μάχη για την πατρίδα).

⁴ Αμέσως μετά τη μάχη του Μαραθώνα (490 π.Χ.) οι Έλληνες έστειλαν τον πολεμιστή και ημεροδρόμο Ευκλή να αναγγείλει στους Αθηναίους τη συντριπτική νίκη των Ελλήνων επί των Περσών. Ως γνωστόν όταν ο παραπάνω οπλίτης έφθασε μπροστά στους Αθηναίους που περίμεναν με αγωνία την έκβαση της μάχης, φώναξε «νενικήκαμεν» (νικήσαμε) και έπεσε νεκρός κρατώντας την ασπίδα του.

θώνιο σώος και αβλαβής, αλλά θα αναδεικνυόταν πρώτος, θα σημείωνε πανευρωπαϊκό ρεκόρ και το κυριότερο, θα στερούσε τη νίκη από τον ίδιο τον ξακουστό Αμερικανό δρομέα Τζόνι Κέλι;⁵

Ναι, νίκησε όλους τους παγκόσμιας φήμης αθλητές και άφησε άναυδο σύσσωμο το φίλαθλο κόσμο και ιδιαίτερα τον αμερικανικό λαό, ο οποίος από τη μία απογοητεύτηκε κατάκαρδα, που δεν νίκησε ο ξακουστός τους Μαραθωνοδρόμος Τζόνι Κέλι, από την άλλη έδειξαν θαυμασμό και συμπάθεια στον «πεινασμένο και κοκαλιάρη Έλληνα».

Τη στιγμή που τερμάτισε ο Στέλιος γυρίζοντας περιμετρικά στους θεατές που τον αποθέωναν, φώναξε δυνατά «*For Greece... For Greece!*» (για την Ελλάδα... για την Ελλάδα...). Η χαρά, η συγκίνηση και η υπερηφάνεια, ιδιαίτερα των Ελλήνων ομογενών ήταν απερίγραπτη. Ας σημειωθεί ότι ο χρόνος του 2:29:27 ήταν ο καλύτερος στον κόσμο, ενώ αποτέλεσε ρεκόρ Ευρώπης, που καταρρίφτηκε μετά από 22 χρόνια. Επίσης το πανελλήνιο ρεκόρ το κράτησε για 33 χρόνια και 217 μέρες (από το 1934 και μετά).

Τέλος ας σημειωθεί ότι 26 χρόνια πριν τη μεγαλειώδη νίκη του Κυριακίδη (1920), στον 24ο Μαραθώνιο της Βοστώνης αναδείχτηκε νικητής ένας ΈλληνοΑμερικανός ονόματι Πέτρος Τριβουλίδης ή Τριβουλίδας, χωρίς να γνωρίζουμε πολλά στοιχεία για τον παραπάνω αθλητή.

ε. Ο Κυριακίδης χρησιμοποιεί τη μεγαλειώδη νίκη για να ευαισθητοποιήσει τον κόσμο υπέρ της λιμοκτονούσας πατρίδας

---

⁵ Ο Κέλι βγήκε συνολικά 15 φορές μέσα στην πρώτη πεντάδα του Μαραθωνίου της Βοστώνης, ενώ το 2000 ανακηρύχθηκε από το Runner's World, ως ο κορυφαίος δρομέας του περασμένου αιώνα.

Ο αρχικός και δύσκολος στόχος του Κυριακίδη επετεύχθη. Από δω και πέρα είχε έναν άλλο αγώνα, όπου θα κυλούσαν όλα εύκολα, αρκεί να χρησιμοποιούσε την κατάλληλη τακτική.

Έτσι, πριν καλά, καλά κοπάσουν οι σφυγμοί του από τον αθλητικό αγώνα άρχισε τον πατριωτικό και φιλανθρωπικό αγώνα, δηλώνοντας στους δημοσιογράφους: «*Έτρεξα για τα επτά εκατομμύρια πεινασμένους Έλληνες, για ένα ιστορικό λαό που λιμοκτονεί*». Οι παραπάνω δηλώσεις και η μεγαλειώδη μαραθώνια νίκη του Στέλιου φιλοξενούνταν στα πρωτοσέλιδα όλων σχεδόν των εφημερίδων των ΗΠΑ.

Το όνειρο άρχισε να γίνεται πραγματικότητα, αφού η μαραθώνια νίκη αποτέλεσε για τον Κυριακίδη το χρυσό κλειδί, με το οποίο άνοιξε στη συνέχεια τις καρδιές και τα πορτοφόλια των Αμερικανών. Πράγματι τόσο οι Αμερικανοί, όσο και οι ομογενείς πληροφορήθηκαν, ευαισθητοποιήθηκαν και έστειλαν αμέριστη βοήθεια σε χρήμα και είδη στη φτωχή Ελλάδα.

Την επομένη του αγώνα στην εφημερίδα της Βοστώνης (*Boston Sunday Post*), στο άρθρο «*Η νίκη ανήκει σε δύο έθνη*», ο δημοσιογράφος είχε γράψει: «*Έχω ξαναδεί πολλούς αθλητές να κλαίνε είτε από χαρά για το θρίαμβό τους είτε από λύπη για την ήττα τους. Αυτός ο Αθηναίος με τα ευγενή αισθήματα δάκρυσε αληθινά, με δάκρυα που έβγαιναν μέσα από τη δυνατή ελληνική καρδιά του. Μια καρδιά που δεν τον πρόδωσε στα 26 μίλια που διήνυσε, αλλά που κόντεψε να σπάσει όταν έφτασε στο τέρμα, τόσο από περηφάνια για τη νίκη του όσο και **από θλίψη για τις κακουχίες που περνούσε η πατρίδα του***».

Ένα μεγάλο βήμα προς την επίτευξη του σκοπού έγινε, όταν ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τρούμαν κάλεσε τον

Κυριακίδη μαζί με τον δεύτερο νικητή, τον Αμερικάνο Κέλι, στο Λευκό Οίκο.

Χωρίς περιστροφές ο Τρούμαν απευθυνόμενος πρώτα στον συμπατριώτη του Κέλι τον ρωτάει: «Καλά, βρε παιδί μου Πώς έχασες απ' αυτόν τον κοκαλιάρη (έτσι τον αποκαλούσαν οι εφημερίδες) κι αδύναμο Έλληνα;». Η απάντηση του Κέλι ήταν αποπλιστική, αλλά και διδακτική: «Μόνο εγώ έχασα; Κανένας δεν μπόρεσε να τον κερδίσει. Εγώ έτρεχα για τον εαυτό μου κι αυτός για έναν ολόκληρο λαό, για μια ιδεολογία...».

Ο Τρούμαν χαμογέλασε και έδειξε κατανόηση και θαυμασμό, ενώ συγχρόνως απευθυνόμενος στον Κυριακίδη τον ρωτάει. «Εσύ, παιδί μου, είσαι άξιος συγχαρητηρίων. Για πες μου, τι θες να κάνω για σένα; Θες ρούχα; Τρόφιμα να δυναμώσεις; Χρήματα; Ό,τι θες από μένα». Χωρίς περιστροφές ο Κυριακίδης άδραξε τη μοναδική ευκαιρία, για την οποία άλλωστε αγωνίστηκε λέγοντας: «Σας ευχαριστώ, πρόεδρε. Δεν θέλω τίποτα για εμένα. Το μόνο που ζητώ, κύριε Τρούμαν, είναι να στείλετε ρούχα και τρόφιμα στα 7 εκατομμύρια Έλληνες που λιμοκτονούν. Αυτό ζητάω. Να βοηθήσετε τον λαό μου που υποφέρει».

Σε τηλεγράφημά του προς τη ΗΕΑΠ σημειώνει: «Ενίκησα με δεύτερον τον Κέλυ και τρίτον τον Κοτέ. Αγών σκληρός. Ευτυχής διότι ενίκησα».

Στη συχνή ερώτηση «Τι θα ήθελες να κάνουμε για σένα», που του έθεταν οι δημοσιογράφοι ή εκπρόσωποι διαφόρων φορέων, απαντούσε χωρίς περιστροφές «Για μένα τίποτα. Μόνο για την Ελλάδα...». Και στη συνέχεια επεξηγούσε «Σας παρακαλώ, μην ξεχάσετε τη χώρα μου». Πάνω από όλα αρνήθηκε να λάβει οποιοδήποτε χρηματικό έπαθλο.

Πέρα από όλα αυτά του έγιναν και διάφορες προτάσεις για να γίνει ηθοποιός στο Χόλιγουντ, ενώ του προσφέρθηκαν και πολλά χρήματα για να γίνει επαγγελματίας αθλητής.

Με όλα αυτά και με ότι ακολούθησε στη συνέχεια απεδείχθη περίτρανα ότι το σχέδιο, το όνειρο και ο στόχος του «κοκαλιάρη» Έλληνα, ο οποίος ως τεράστιος γίγας κουβαλούσε στην πλάτη του έναν ολόκληρο λαό επιτεύχθηκε.

Αυτό που έγινε στις επόμενες μέρες εβδομάδες και μήνες ήταν απίστευτο. Οι εφημερίδες δεν τον αποκαλούν πλέον «κοκαλιάρη», αλλά «νέο Φειδιππίδη»⁶. Παράλληλα στο χορό της διαφώτισης και της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης μπήκαν και οι πολυάριθμοι ομογενείς, οι οποίοι μέχρι τότε ακόμη και αν αγωνίζονταν για τον παραπάνω σκοπό δεν είχαν ουσιαστικά αποτελέσματα.

Ύστερα από όλα αυτά πολύ γρήγορα συγκεντρώθηκαν από δωρεές των Αμερικάνων τόνοι από τρόφιμα, φάρμακα, κουβέρτες, ρούχα, σκηνές και άλλα απαραίτητα αγαθά. Όλα αυτά ήταν τόσα πολλά που δεν είχαν πώς να τα μεταφέρουν. Τη λύση την έδωσε η οικογένε-

---

⁶ Ο Φειδιππίδης ή Φιλιππίδης ήταν ένας διάσημος Αθηναίος δρομέας (ημεροδρόμος), οποίος στάλθηκε από τους Αθηναίους στην Σπάρτη για να ζητήσει τη βοήθεια των Λακεδαιμονίων λίγο πριν την μάχη του Μαραθώνα (490 π.Χ.). Διέτρεξε την απόσταση (περισσότερα από 200 χιλ.) σε δύο ημέρες, κάτι που θεωρήθηκε άθλος. Στα νεότερα χρόνια, σε ανάμνηση του δρόμου του Φειδιππίδη, καθιερώθηκε το Σπάρταθλον των 245,3 χιλιομέτρων, από την Αθήνα προς την Σπάρτη. Επίσης, προς τιμήν του έχει τελεστεί από ελάχιστους αθλητές ο «Φειδιππίδειος δρόμος», που περιλαμβάνει τη διαδρομή: Αθήνα-Σπάρτη-Αθήνα-Μαραθώνας. Μία παράδοση, που όμως δεν μαρτυρείται από τις αρχαίες πηγές, ταυτίζει τον Φειδιππίδη με τον οπλίτη εκείνον που έφερε στους Αθηναίους την είδηση της νίκης του στρατού τους επί των Περσών στον Μαραθώνα. Προς τιμήν αυτού του δρομέα, το όνομα του οποίου ήταν Ευκλής, καθιερώθηκε στους Ολυμπιακούς του 1896 ο Μαραθώνιος.

νεια Λιβανού, αφού μερίμνησε να βρεθούν καράβια για τη μεταφορά της βοήθειας στην Ελλάδα, την οποία μάλιστα ονόμασαν **«Πακέτο Κυριακίδη»**. Παράλληλα συγκεντρώθηκαν 250.000 δολάρια- ποσό τεράστιο για την εποχή- τα οποία επίσης στάλθηκαν στον τάλαιπωρημένο ελληνικό λαό από την κατοχή που είχε περάσει και τον εμφύλιο που μόλις είχε αρχίσει. Μαζί με όλα αυτά του έδωσαν επίσης ταύρους και αγελάδες.

Στο χρονικό διάστημα που ο Κυριακίδης έμεινε στις ΗΠΑ (περίπου ένα μήνα μετά τον αγώνα) πήγαινε από πολιτεία σε πολιτεία να ευαισθητοποιήσει κόσμο και να συγκεντρώσει το δυνατόν περισσότερη βοήθεια, καθώς η νίκη του είχε προκαλέσει την συμπάθεια σε Αμερικανούς και κυρίως σε Έλληνες ομογενείς. Παράλληλα οι αμερικάνικες εφημερίδες δεν έπαυσαν να τον έχουν πρωτοσέλιδο και να γράφουν για τον άλλο μεγάλο αγώνα του **«Νέου Φειδιππίδη»** και όχι πλέον του **«Κοκαλιάρη»**.

Κάνοντας κανείς έναν πρώτο απολογισμό για την πορεία και τον αγώνα του Κυριακίδη στο μαραθώνιο της Βοστώνης θα σημείωνε ότι πάλεψε και νίκησε μέχρι στιγμής σε τέσσερεις επί μέρους αγώνες προκειμένου να φανεί χρήσιμος στη λιμοκτονούσα πατρίδα και να δήξει στους συμπατριώτες του ότι στον κόσμο δεν υπάρχουν μόνο εχθροί, αλλά και φίλοι και φίλάνθρωποι και πατριώτες.

Πιο συγκεκριμένα έναν αγώνα έκανε στην Ελλάδα προκειμένου να βρει χρήματα για το εισιτήριο, έναν για να πείσει τους Αμερικανούς διοργανωτές και το γιατρό να του επιτρέψουν να αγωνιστεί, έναν στον ίδιο το Μαραθώνιο δρόμο και έναν για την ενημέρωση του αμερικανικού λαού και τη συγκέντρωση της βοήθειας.

ζ. Η υποδοχή του Κυριακίδη στην πατρώα γη ως ήρωα

Ύστερα από τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι ο στόχος του αθλητή, πατριώτη και φιλόανθρωπου Στέλιου Κυριακίδη επιτεύχθηκε με το παραπάνω. Έτσι στις 23 Μαΐου του 1946 επέστρεψε στην Ελλάδα, όπου περίπου ένα εκατομμύριο Έλληνες από διάφορα μέρη είχαν φτάσει στην Αθήνα για να τον υποδεχτούν με τιμές ήρωα.

Ύστερα από έξι καταραμένα χρόνια κατοχής και ενώ άρχιζε ο αδελφοκτόνος εμφύλιος ο λαός ήθελε να τον ευχαριστήσει και να γιορτάσει το πρώτο χαρμόσυνο γεγονός, αφού του έδωσε χαρά, εθνική περηφάνια, αλλά και ανθρωπιστική ανακούφιση. Ναι, ο Κυριακίδης έκανε ένα ολόκληρο λαό που πέθαινε στους δρόμους μέσα στα συντρίμμια που είχαν αφήσει οι Ναζιστές να ελπίσει και να χαμογελάσει.

Η υποδοχή και η επίσημη τελετή έλαβε χώρα στις Στήλες του Ολυμπίου Διός, όπου στα λίγα λόγια που μπόρεσε ο Στέλιος να αρθρώσει, λόγω της υπέρμετρης συγκίνησης, είπε, μεταξύ άλλων; *«Είμαι υπερήφανος που είμαι Έλλην»*.

Μάλιστα αυτοί οι πανηγυρισμοί δεν έμειναν μόνο αξέχαστοι, αλλά για κάποιους παλιούς καθιερώθηκαν και ως μέτρο σύγκρισης. Έτσι κάποιος παππούς, βλέποντας τους χιλιάδες Έλληνες να πανηγυρίζουν για τον θρίαμβο της εθνικής στο Ευρωπαϊκό του 1987, θυμήθηκε τους πανηγυρισμούς κατά την υποδοχή του Κυριακίδη και είπε: *«Τόσους πολλούς Έλληνες μονιασμένους έχω να δω από την ημέρα της απελευθέρωσης (από τους Γερμανούς) και από την υποδοχή του Κυριακίδη»*.

Η επιστροφή στο σπίτι του στην Φιλοθέη διήρκησε οκτώ ώρες, ενώ προς τιμήν του φωταγωγήθηκε η Ακρόπολη (για πρώτη φορά μετά την κατοχή).

Ένα χρόνο μετά τον θρίαμβο του Κυριακίδη (Μάιος 1947), εσπευσμένα ετέθη σε εφαρμογή το λεγόμενο Σχέδιο Μάρσαλ, και **εδώθη προκαταβολή** μια οικονομική βοήθεια **400.000.000** δολαρίων από τις ΗΠΑ προς την Ελλάδα, από το 1,4 δις που είχαν προγραμματιστεί. Χωρίς αμφιβολία ήταν και αυτό, απόρροια της μεγάλης δημοσιότητας που είχε δοθεί στις ΗΠΑ στη μαραθώνια νίκη του Κυριακίδη και τα επακόλουθά της.

Ας σημειωθεί ότι ο Κυριακίδης έλαβε μέρος και την άλλη χρονιά (1947), στο Μαραθώνιο της Βοστώνης, όπου κατετάγη 10^{ος}. Αυτή τη φορά όμως είχε την εξής ειδική αποστολή: να *συγκεντρώσει χρήματα και εξοπλισμό για την ελληνική ομάδα στίβου, προκειμένου να λάβει μέρος στους Ολυμπιακούς του Λονδίνου το 1948. Έτσι, για μια φορά ακόμη επιτεύχθηκε ο σκοπός, αφού κατόρθωσε να συγκεντρώσει 50.000 δολάρια, αλλά και αρκετά ρούχα και εξοπλισμό.*

η. Επίλογος

Μετά τον τεράστιο θρίαμβο στη Βοστώνη, τόσο στον αθλητισμό, όσο και στον κοινωνικό, ανθρωπιστικό και πατριωτικό ο Στέλιος Κυριακίδης δεν έπαψε ποτέ να προσφέρει εθελοντικά και με ενθουσιασμό τις πολύτιμες υπηρεσίες του. Μόνο για την προσφορά του αυτή θα μπορούσε κανείς να γράψει ένα ολόκληρο βιβλίο.

Πότε ως προπονητής, πότε ως διοικητικός παράγοντας και πότε ως διοργανωτής αγώνων είχε πάντα ως κυρίαρχη αποστολή τη μύηση των παιδιών στον αθλη-

τισμό. Όταν κόπασε η μεγάλη δημοσιότητα και ο πολύς θόρυβος γύρω του συνέχισε με αμείωτο ενδιαφέρον και αγάπη το θεάρεστο έργο του. Μεταξύ άλλων, ίδρυσε τον «Αθλητικό Όμιλο Φιλοθέης» και έκτισε το γυμναστήριο της Φιλοθέης, ενώ ασχολήθηκε και με τον προσκοπισμό.

Για τον εαυτό του ο Στέλιος δεν ζήτησε ποτέ από κανέναν τίποτε. **Ήταν ένα ζωντανό παράδειγμα αυθεντικού αθλητή, φίλαθλου, πατριώτη, πολίτη και φιλόανθρωπου.** Εμπρακτα (κυρίως με τη σεμνότητα και το διακριτικό χαρακτήρα) δίδαξε σε όλο τον κόσμο ότι ο αθλητισμός είναι πολλά περισσότερα από την ίδια τη σωματική προσπάθεια, αφού πρωταρχικός του σκοπός είναι η ολοκλήρωση του ανθρώπου.

Δε γνώριζε ιδιαίτερη θεωρία για τη θέση που κατείχε ο αθλητισμός και οι Ολυμπιακοί Αγώνες στον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, ούτε για τα ιδεώδη που ενσάρκωναν οι αρχαίοι αθλητές, όπως η «αιδώς» και ο «καλός καγαθός» πολίτης. Όλα αυτά τα κουβαλούσε μέσα του διότι τα διδάχτηκε και τα βίωσε από την οικογένεια και την κοινωνία, όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε ως άνθρωπος και ως αθλητής. Γι' αυτό άλλωστε αγαπήθηκε στην εποχή του και αποτέλεσε ένα **πρότυπο αθλητή, πατριώτη, ανθρώπου και οικογενειάρχη.**

Βιώνοντας ο Κυριακίδης τον εμφύλιο και γνωρίζοντας, όχι μόνο τις αρετές της φυλής μας, αλλά και τα πάθη μας, όπως η **διχόνοια**, η λεγόμενη «κατάρτα της φυλής μας», έδραττε συχνά την ευκαιρία να εκφωνήσει ως στερεότυπο σύνθημα τη φράση **«Ελληνες συμπατριώτες ενωθείτε».**

Ο Στέλιος Κυριακίδης έφυγε από τη ζωή στις 10 Δεκεμβρίου του 1987, στην Αθήνα και ετάφη στον

Πύργο Κορινθίας, όπου είχε το εξοχικό του και του θύμιζε το χωριό του στην Κύπρο.

Ο σπόρος που έριξε στην ελληνική κοινωνία φαίνεται ότι βλάστησε πρώτα στην ίδια την οικογένειά του, αφού **ο γιός του Δημήτρης, απλόχερα και χωρίς να ζητήσει ποτέ καμία αμοιβή, προσέφερε όλα τα κειμήλια του πατέρα του στο Μουσείο του Μαραθωνίου δρόμου στον Μαραθώνα**. Μεταξύ των πολλών αυτών βραβείων-επάθλων είναι και το μετάλλιο τεράστιας αξίας από τον νικητήριο αγώνα στην Βοστώνη, το οποίο ήταν συλλεκτικό ακόμα και τότε, αφού για εκείνη και μόνο τη χρονιά είχε τοποθετηθεί στο κέντρο του ένα διαμάντι.

Ας σημειωθεί όμως ότι και ο ίδιος ο Στέλιος ήταν γόνιμος σπόρος άλλων αδελφών Κυπρίων που προηγήθηκαν από αυτόν αρκετά χρόνια πριν, αφού αρκετοί Κύπριοι αθλητές που αγωνίστηκαν με τη σημαία της μητέρας Ελλάδας και πρώτευσαν ήδη στους πρώτους Ολυμπιακούς του 1896 και Μεσολυμπιακούς του 1906, αγωνίστηκαν συγχρόνως και στους εθναπελευθερωτικούς αγώνες, ενώ κάποιοι από αυτούς έπεσαν στο πεδίο της μάχης⁷.

Σε μια εποχή, όπου η κοινωνία παρουσιάζει μεγάλο έλλειμμα από ανθρώπους και αθλητές που θα μπορούσαν να αποτελέσουν φωτεινά παραδείγματα και φάροι έμπνευσης κυρίως για τους νέους, τα μηνύματα που εκπέμπει **το αθλητικό, πατριωτικό και ανθρωπιστικό έργο** του Στέλιου Κυριακίδη είναι πολλαπλά, χρήσιμα

---

⁷ Ενδεικτικά παρατίθενται οι εξής μεγάλοι αθλητές και ένθερμοι Κύπριοι πατριώτες: Ανδρέου Αναστάσιος, Φραγκούδης Ιωάννης, Ρωσίδης Μιχάλης, Ζήνων Γεώργιος, Σκουταρίδης Γεώργιος. Περισσότερα για τη συμμετοχή των Κυπρίων αδελφών στους Ολυμπιακούς Αγώνες και στα εθνικά πρωταθλήματα, αλλά και στους εθναπελευθερωτικούς αγώνες στο τέλος του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} στο: Καϊμακάμης Β. Ειδικά θέματα Ολυμπιακών Αγώνων, Θεσσαλονίκη 2012 (Δεύτερο Μέρος, 5^ο Κεφάλαιο).

και διαχρονικά. Θα μπορούσε όμως κανείς να τα συμπεκνώσει στα εξής δυο:

-Όταν ο άνθρωπος παρακινείται από ψηλά ιδανικά έχει απεριόριστες δυνατότητες.

-Ο αθλητισμός δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά μέσο προαγωγής και ανάταξης του ανθρώπου.

Στη σελίδα 3 η αφιέρωση της πρώτης έκδοσης μπορεί να αλλάξει και να γίνει ως εξής:

Αφιερώνεται στο μεγάλο Έλληνα Μαραθωνοδρόμο

Στέλιο Κυριακίδη (1910-1987), ένα φωτεινό παράδειγμα αθλητή, ανθρώπου, πατριώτη, πολίτη, οικογενειάρχη.

Κυριακίδης Στέλιος Σπύρος Λούης: στη Βοστώνη, σε ανάμνηση του θριάμβου του Κυριακίδη, οι Αμερικανοί φιλοτέχνησαν και έστησαν γλυπτό σύμπλεγμα, όπου εμφανίζεται **το πνευμα του πρώτου σύγχρονου Ολυμπιονίκη** του Μαραθωνίου, Σ. Λούης, να δείχνει στο Σ. Κυριακίδη το δρόμο προς τη νίκη.

Αυτο πρέπει να μη ετσι ακριβως γιατι η ιστορια του αγαλματος είναι μια «Ε-
ληνικη τραγωδια» αφου το αρχικο σχεδιο των Αμερικανων δεν ειχε το Λουη
καθολου. Η Κα Μπακογιαννη – Δημαρχος της Αθηνas τοτε το ΑΠΑΙΤΗΣΕ για
να δεχτει σαν δωρο τα αγαλμα!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Εικόνες από τη συμμετοχή και το θρίαμβο του Στέλιου Κυριακίδη στον 50^ο Μαραθώνιο της Βοστώνης των ΗΠΑ το 1946. Ο μεγάλος αυτός αθλητής, πατριώτης και φιλανθρωπιστής απέδειξε ότι, όταν ο άνθρωπος παρακινείται από ψηλά ιδανικά έχει απεριόριστες δυνατότητες.

Β. ΥΠΕΡΠΑΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΑΘΛΗΤΗΣ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ

α. Προλεγόμενα

Εάν ανατρέξει κανείς στην ιστορία- τόσο στην κοινωνία των ανθρώπων, όσο και των ζώων θα βρει πολυάριθμες περιπτώσεις μητέρων που έμειναν αιώνια σύμβολα και παραδείγματα αγάπης, φροντίδας και αυτοθυσίας για τα παιδιά τους.

Η ιστορία που παρατίθεται στη συνέχεια αφορά όμως έναν Πατέρα, ο οποίος για να δώσει χαρά στον τετραπληγικό και άλαλογιού του, μεταξύ άλλων έγινε αθλητής και στη συνέχεια υπεραθλητής, πάρα το πρόβλημα που είχε με την καρδιά του.

Έτρεξε σε δεκάδες κολυμβητικούς, ποδηλατικούς, και κλασικούς μαραθώνιους, αλλά και σε άλλους αγώνες, έχοντας όμως πάντα μαζί του το γιό του, τον οποίο έσπρωχνε ή τραβούσε στο αναπηρικό αμαξίδιο ή σε ειδική φουσκωτή βάρκα.

Πρόκειται για μια ιστορία που άρχισε να γράφεται πριν μισό αιώνα, όταν ο γιός είχε γεννηθεί και ο Πατέρας ήταν νέο παλληκάρι. Μια ιστορία που εξακολουθεί να γράφεται στις μέρες μας, που ο γιός έγινε μεσόκοπος και ο πατέρας σχεδόν γέρος.

β. Το χτύπημα της μοίρας και η μεγάλη απόφαση

Ας πάρουμε όμως την ιστορία από την αρχή και ας ξετυλίξουμε το κουβάρι της μοίρας του νεότερου τότε ζευγαριού **Ντικ και Τζουντι Χόιτ** από τις ΗΠΑ.

Το 1962 το παραπάνω ζευγάρι έφερε στον κόσμο ένα παιδί, το οποίο κατά τη γέννα υπέστη στον εγκέφαλο ανεπανόρθωτες κακώσεις. Σύμφωνα μάλιστα με την άποψη των γιατρών το παιδί θα μεγάλωνε και θα ζούσε σε όλη του τη ζωή ως τετραπληγικός και άλαλος άνθρωπος. Είναι αυτονόητο ότι σε τέτοιες περιπτώσεις το σοκ που υφίστανται οι γονείς είναι «κεραυνός εν αιθρία» και ο πόνος ανείπωτος αλλά και αγιάντρευτος.

Επειδή τίποτε το ανθρωπίνως δυνατό δεν μπορούσε να αλλάξει την πορεία του παιδιού, τόσο οι γιατροί όσο και οι κοντινοί συγγενείς και φίλοι πρότειναν στους πονεμένους γονείς να βάλουν το παιδί σε ένα ίδρυμα, όπου μάλιστα τους διαβεβαίωναν πως θα τύγχανε της καλύτερης φροντίδας.

Οι γονείς όμως είχαν άλλα σχέδια και δεν χρειάστηκαν καθόλου να σκεφθούν τι δρόμο θα διαλέξουν για το παιδί τους και τον εαυτό τους. Κοίταξαν το παιδί στα μάτια, έκαναν μια φανταστική πορεία στο μέλλον και αφού συνειδητοποίησαν πως θα είναι η ζωή ολόκληρης της οικογένειας με ένα τέτοιο παιδί, άρχισαν αμέσως να κάνουν σχέδια και να πλάθουν όνειρα.

Έτσι αντί να στείλουν το Ρικ (αυτό ήταν το όνομά του), σε ειδικό κέντρο-ίδρυμα, άρχισαν να κάνουν σχέδια για την εκπαίδευσή, την κοινωνική αποδοχή και την ενσωμάτωσή του στην κοινωνία. Κυρίαρχος και δια βίου στόχος τους ήταν πλέον να δώσουν, στο γιό τους χαρά, με όποιον τρόπο θα μπορέσουν και να αναπληρώσουν, όσο αυτό είναι ανθρωπίνως δυνατό, αυτά που του στέρησε η φύση.

γ. Η συντονισμένες και επίμονες προσπάθειες δίνουν τις πρώτες επιτυχίες

Ύστερα από μερικά χρόνια ήρθε η πρώτη μεγάλη επιτυχία, αφού ο Ρίκ έγινε δεκτός σε δημόσιο σχολείο της γειτονιάς τους.

Όταν έγινε 11 ετών, τον πήγαν στο Πολυτεχνείο της Βοστώνης, (Tufts University), όπου ζήτησαν από τους καθηγητές να δημιουργήσουν μια ειδική συσκευή-κομπιούτερ, η οποία θα βοηθούσε το Ρικ να επικοινωνεί μαζί τους. Παρά την αρχική άρνηση σε λίγους μήνες οι ειδικοί επιστήμονες δημιούργησαν έναν υπολογιστή στην οθόνη του οποίου ο Ρικ μπορούσε να σχηματίσει, με τη βοήθεια ενός ειδικού κέρσορα και ένα απλό κούνημα του κεφαλιού του, όποια λέξη ήθελε. Ένα σύστημα που έμελε να ελευθερώσει αργότερα αρκετούς ανθρώπους από το μαρτύριο της σιωπής, της απομόνωσης και της μοναξιάς.

Η πρώτη μάλιστα φράση που έγραψε ο Ρικ ήταν «Go Bruins» και εννοούσε την ομάδα χόκεϊ επί πάγου των Boston Bruins, δείχνοντας έτσι και την αγάπη του για τον αθλητισμό.

Από δω και πέρα, μήνα με το μήνα και χρόνο με το χρόνο τα πράγματα γίνονταν όλα και πιο εύκολα, τόσο για τον Ρίκ, όσο και για τους γονείς του. Εκτός αυτού άρχισε να διαπιστώνεται ότι ο Ρικ είχε μια ιδιαίτερη ευφυΐα και θέληση για μάθηση, κάτι που τον βοηθούσε να περνά εύκολα τις τάξεις στο σχολείο. Μάλιστα αργότερα, ποιος θα το πίστευε, εισήχθη και στο πανεπιστήμιο της Βοστώνης, από όπου το 1993, ως 31χρονος πλέον νέος, απέκτησε πτυχίο στην ειδική αγωγή με άριστα.

δ. Ο Πατέρας έγινε αθλητής και υπεραθλητής για να δώσει χαρά και σκοπό στη ζωή του Ρικ

Όταν ο Ρίκ ήταν 15 ετών (1977), εμπνευσμένος από ένα δημοσίευμα, ζήτησε από τον Πατέρα του να τρέξουν σε έναν αγώνα δρόμου 5 μιλίων (8.045 χλμ.) που διεξαγόταν προς τιμήν ενός παίκτη, ο οποίος είχε μείνει παράλυτος από ατύχημα. Ο Πατέρας δέχτηκε με χαρά την πρόταση, παρά το γεγονός ότι δεν είχε σχέση με τέτοιους αγώνες (ήταν ήδη περισσότερο από 35 ετών), και παρά το πρόβλημα που είχε με την καρδιά του.

Έτσι αφού έκαναν μια κάποια προετοιμασία, έλαβαν μέρος στον παραπάνω αγώνα. Δηλαδή ο Πατέρας έτρεξε τα 8 χλμ. σπρώχνοντας το Ρικ που ήταν στο αναπηρικό του καροτσάκι.

Μετά το τέλος του αγώνα τα μάτια του Ρίκ άστραφταν, ενώ η καρδιά του χτυπούσε δυνατά λες και έτρεχε με δικές του δυνάμεις. «Μπαμπά, όταν τρέχαμε αισθανόμουν πως δεν είμαι πια παράλυτος» είπε με τον δικό του τρόπο στον πατέρα του. Αυτό ήταν άλλωστε και το πρώτο σημαντικό αθλητικό μήνυμα που γέμισε χαρά τον Πατέρα, αλλά συγχρόνως τον όπλισε με αισιοδοξία και ψυχική δύναμη για τα επόμενα βήματα.

Από τότε μέχρι και σήμερα το αναπηρικό καρότσι με το Ρίκ και ο Πατέρας που το σπρώχνει ή το τραβά έγιναν ένα σώμα και μια ψυχή σε εκατοντάδες αγώνες αντοχής διαφόρων αθλημάτων (Μαραθώνιος, Ποδηλασία, κολύμβηση κτλ.), αλλά και στην καθημερινή προπόνηση.

Ο επόμενος μεγάλος σκοπός ήταν η συμμετοχή τους στον ξακουστό μαραθώνιο της Βοστόνης (42.195 χλμ.), αφού αυτό ήταν η μεγάλη επιθυμία του Ρικ. Πράγματι το 1979, ύστερα από μακροχρόνια και μεθοδική προπόνηση έλαβαν μέρος και τερμάτισαν, χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα. Τότε άλλωστε για πρώτη φορά

η ηρωική δυάδα (Πατέρας και γιός) έγινε πρώτο θέμα στα μέσα ενημέρωσης και προβλήθηκε σχεδόν σε όλο τον κόσμο.

Η χαρά του Ρικ ήταν μεγάλη, αλλά και η επιθυμία του για περισσότερες, αλλά και δυσκολότερες συμμετοχές ακόμη μεγαλύτερη. Παράλληλα η χαρά και ευχαρίστηση του Πατέρα ήταν να βλέπει το παιδί του χαρούμενο και να θέτει σκοπούς στη ζωή του. Είχε βρει τον τρόπο να διοχετεύει χαρά στην ψυχή του γιού του και να απαλύνει τον πόνο του ταλαιπωρημένου σώματος που αρνιόταν πεισματικά να δεχθεί εγκεφαλικές εντολές και να κινηθεί. Μάλιστα όσο ο Πατέρας ανέβαζε τον πήχη δυσκολίας, τόσο πιο λαμπερά γίνονταν τα μάτια του Ρίκ και τόσο πιο πλατύ το χαμόγελό του. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να νιώθει όλο και λιγότερο την ιδιαιτερότητά του.

Παράλληλα ο Πατέρας διαπίστωνε όλο και περισσότερο, ότι και οι δικές του δυνατότητες ήταν ανεξάντλητες και ότι χωρίς να το ξέρει έκρυβε μέσα του ένα υπεραθλητή, που εξελισσόταν όσο περνούσαν τα χρόνια.

Έτσι η συμμετοχή τους σε Μαραθώνιους και σε άλλους αγώνες διαδεχόταν η μία την άλλη με αποκορύφωμα το τρίαθλο (10 χλμ. δρόμο, 40 χλμ. ποδηλασία και 1,5 χλμ. κολύμπι), αλλά και την υπέρτατη δοκιμασία «*Iron Man*», που διεξάγεται στη Χαβάη και διαρκεί περίπου 15 ώρες (3,8 χλμ. κολύμπι, 42.195 μ. μαραθώνιο και 180 χλμ. ποδηλασία).

Έτσι από το 1979 μέχρι σήμερα η συμμετοχές σε διάφορους αγώνες του «*Team Χόιτ*», όπως τους αποκαλούν, έφθασαν τις 1.100. Ας σημειωθεί ότι μεταξύ αυτών είναι 69 Μαραθώνιοι (29 μόνο στη Βοστώνη) 247 τρίαθλα και 6 «*Iron Man*», ενώ στα επιτεύγματά τους συγκαταλέγεται και ο γύρος των Η.Π.Α. με πο-

δήλατο το 1992, όπου οι δύο άνδρες σε 45 ημέρες διένυσαν 5,5 χιλιάδες χιλιόμετρα.

Οι δυνατότητες του Πατέρα Ντικ ήταν τέτοιες πλέον στο μαραθώνιο, που θα μπορούσε να ανταγωνιστεί και με γνωστούς αθλητές. του αγωνίσματος αυτού. Μάλιστα κάποιον τον παρότρυναν να τρέξει μόνος του (χωρίς να σπρώχνει το αμαξίδιο με το Ρικ). Η απάντηση του όμως κάθε φορά ήταν ίδια και αφοπλιστική: *«Δεν με νοιάζουν τα ρεκόρ. Τρέχω μόνο για να αισθάνεται καλύτερα ο γιός μου»*. Ποιος ξέρει, ίσως χωρίς το Ρικ οι δυνατότητές του να ήταν πολύ μικρότερες, αφού αυτός τον όπλιζε και τον οπλίζει ακόμη σήμερα που σχεδόν γέρασε με ψυχική-αγωνιστική δύναμη.

Βέβαια όλοι αυτοί οι αγώνες χρειάστηκαν προετοιμασία, κόπους, θυσίες και όχι λίγους κίνδυνους. Μάλιστα κάποτε ο Πατέρας κατά τη διάρκεια ενός αγώνα υπέστη ελαφριά καρδιακή προσβολή (είχε κατά 95% μια αρτηρία βουλωμένη) και οι γιατροί τον προειδοποίησαν λέγοντάς του: *«Εάν συνεχίσεις να τρέχεις σε αγώνες, θα πάθεις έμφραγμα»*. Η απάντηση για τον Ντίκ ήταν αυτονόητη: *«θα τρέχω με τον Ρικ μέχρι να πεθάνω»*. Και βέβαια δεν σταμάτησε ποτέ. Είναι περίεργο, αλλά οι ίδιοι οι γιατροί διέγνωσαν επίσης ότι ο Ντίκ θα είχε πεθάνει από έμφραγμα πριν 15, εάν δεν ήταν τόσο καλά προπονημένος. Με άλλα λόγια έμμεσα τον έσωσε ο γιός του εξ αιτίας του οποίου προπονήθηκε γι' αυτό.

Σήμερα ο 50χρονος Ρικ εργάζεται στο Πανεπιστήμιο της Βοστώνης και μαζί με τον 72χρονο πατέρα του συνεχίζουν να λαμβάνουν μέρος σε αγώνες. Απλά, λόγω των επαγγελματικών του υποχρεώσεων αναγκάστηκαν να μειώσουν τις συμμετοχές στο ήμισυ, δηλαδή από περίπου 50ετησίως σε 25. Παράλληλα οι δυο άνδρες

είναι δραστηριοποιημένοι σε ένα ινστιτούτο για την ένταξη νεαρών ατόμων με ειδικές ανάγκες στην καθημερινή ζωή, μέσω αθλητικών, σχολικών και εργασιακών δραστηριοτήτων, το οποίο οι ίδιοι ίδρυσαν.

Το όνειρο και ο στόχος ζωής του Ρικ είναι πλέον να κάνει στον πατέρα του ένα μεγάλο δώρο: *«θα ήθελα, έστω και για μία φορά, να καθίσει ο πατέρας μου στο καροτσάκι και να τον σπρώχνω εγώ»*, δήλωσε με λαμπερά γράμματα στην οθόνη του. Γιατί να μην γίνει και αυτό το θαύμα; Ή μήπως όλα αυτά που βίωσε δεν ήταν ένα θαύμα διάρκειας πολλών δεκαετιών;

ε. Επίλογος

-Ολόκληρη η παραπάνω ιστορία αποτελεί ένα ζωντανό παράδειγμα γονικής αγάπης, αγωνιστικής και ψυχικής δύναμης, που δεν έχει φραγμούς και όρια.

-Μας διδάσκει ότι όταν παρακινείται κανείς από ψηλά ιδανικά ανακαλύπτει τις μεγάλες δυνάμεις που κρύβει μέσα του, με τις οποίες μπορεί να υποκαταστήσει τα τυχόν σωματικά μειονεκτήματα και τις όποιες άλλες αντιξοότητες.

-Με άλλα λόγια το πύρωμα της ψυχής, η αγάπη για κάτι, το ψυχικό σθένος και η δύναμη της θέλησης *«μετακινούν βουνά»* και *«παραμερίζουν θάλασσες»*.

-Είναι βέβαιο ότι στον κόσμο υπάρχουν χιλιάδες ανώνυμοι γονείς, που χρειάστηκε όχι μόνο να αγωνιστούν για τα παιδιά τους κάτω από αφάνταστα αντίξοες συνθήκες, αλλά και να έχουν θυσιάσει την ίδια τη ζωή τους γι' αυτά. Όμως αυτό που τόλμησε ο Ντίκ για χάρη του παιδιού του, δεν έχει προηγούμενο, τουλάχιστον σε σχέση με τον αθλητισμό.

Φαίνεται ότι ο ανείπωτος πόνος και το δυνατό αρχικό σόκ που υπέστη ο Πατέρας Ντικ, όταν πληροφορήθηκε τα δυσάρεστα νέα του παιδιού του, ενεργοποίησαν στη συνέχεια άλλες αντίρροπες ψυχικές δυνάμεις, οι οποίες τον χαλύβδωσαν και τον ανέδειξαν σε αιώνιο και φωτεινό παράδειγμα αγωνιστή Πατέρα, δηλαδή του **«Υπεραθλητή και Υπερπατέρα του αιώνα»**.

Οι ίδιες ίσως δυνάμεις χαλύβδωσαν και το Ρικ, αφού ένα τετραπληγικό και άφωνο παιδί, κατόρθωσε τόσα πολλά στη ζωή του. Βέβαιο είναι ότι το λεγόμενο «Team Χόιτ» (πατέρας και γιός) είναι ένα ζωντανό παράδειγμα της ρήσης «Μπορώ να κάνω τα πάντα μέσω αυτού που μου δίνει δύναμη» (Απ. Παύλος, προς Φιλιππησίους).

Ο Ντικ, ένας Αμερικανός Πατέρας, διαπίστωσε ότι η συμμετοχή του τετραπληγικού και άφωνου γιού του Ρικ, σε αγώνες δρόμων του προκαλούσε χαρά, ευεξία και διάθεση για δράση. Εκπλήρωσε την επιθυμία αυτή του παιδιού του λαμβάνοντας ο ίδιος μέρος στους αγώνες για μισό περίπου αιώνα, τραβώντας και σπρώχνοντας τον γιό του που ήταν καθιλωμένος στο αναπηρικό αμαξίδιο.